

_____ 2012

_____ Nr. _____

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(nr.2197 din 03.10.2012)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996 și expune următoarele.

Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Potrivit notei informative, proiectul de lege are drept scop excluderea deficiențelor constatate în procesul de examinare a sesizărilor la Curtea Constituțională cu privire la acțiunea actului legislativ sesizat, termenul de examinare a sesizării, deliberarea judecătorilor, recuzarea judecătorilor din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 și Codul jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995.

1. La pct. 1 art. I și pct. 2 din art. II din proiectul de lege, autorii propun completarea Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 și Codului jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995 cu art. 25¹ și 7¹ respectiv, care reglementează instituția suspendării unui act normativ până la soluționarea în fond a cauzei cu emiterea unei decizii sau hotărâri definitive.

Proiectul legii de fapt pune în discuție conceptul controlului de constituționalitate și mai cu seamă perioada în care se poate solicita controlul unui act normativ. Propunerea înaintată vizează controlul *a priori* a constituționalității actelor normative. Adică suspendarea actului normativ până nu expiră un termen rezonabil rezervat pentru sesizarea la Curtea Constituțională, iar în cazul depunerii sesizării aceasta produce efectul suspensiv. Or după exercitarea controlului de

constituționalitate pe această cale sesizarea Curții Constituționale devine posibilă doar pe cale de excepție și nu în mod ordinar.

Propunerile autorilor par a fi inspirate din instituția contenciosului administrativ, care poate aplica suspendarea actului administrativ individual până la exercitarea controlului de legalitate de către instanța de contencios administrativ. De menționat că pentru conceptul Legii cu privire la Curtea Constituțională și Codul Jurisdicției Constituționale controlul constituționalității este unul *a posteriori*, după intrarea lui în vigoare și producerea de efecte juridice. În acest caz observăm că raporturile juridice în curs de derulare vor fi suspendate și va deranja întreaga securitate juridică a acestor raporturi, iar în consecință vom avea mai multe probleme decât soluții.

Prin suspendarea unui act normativ până la examinarea în fond a constituționalității acestuia se încalcă principiul stabilității normelor juridice consacrat în art. 4 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 780/2001 și art. 4 din Legea nr. 317/2003 și principiul neretroactivității legii, consacrat în art. 22 din Constituție. Un act normativ nu poate fi lipsit de efecte juridice pentru o perioadă de timp determinată, iar la constatarea unor prevederi ce contravin Constituției a unui act normativ acesta este lipsit de efecte juridice pentru viitor. În acest sens, Curtea Constituțională nu este în drept să suspende un act normativ pe perioada examinării constituționalității acesteia, iar în conformitate cu art. 140 din Constituție, legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

Totodată, precizăm că conform legislației în vigoare autoritățile publice sunt în imposibilitate de a executa deciziile privind suspendarea actelor normative, deoarece Legea nr. 780/2001 și Legea nr. 317/2003 stabilește următoarele procedee tehnice ce pot fi utilizate după intrarea în vigoare a unui act normativ: modificarea și completarea actului normativ, abrogarea actului normativ și republicarea actului normativ.

Doar Președintele Republicii Moldova are dreptul de a suspenda acțiunea actelor Guvernului ce contravin legislației până la adoptarea hotărârii definitive a Curții Constituționale, drept consfințit la articolul 88 litera i) din Constituție.

Articolul 88 litera i) din Constituția Republicii Moldova, acordând Președintelui Republicii Moldova dreptul de a decide de sine stătător suspendarea acțiunii actelor Guvernului ce contravin legislației, a stabilit totodată condițiile și limitele exercitării acestor împuterniciri. În primul rând, este limitat timpul suspendării până la adoptarea hotărârii definitive a Curții Constituționale. În al doilea rând, a fost stabilită necesitatea sesizării concomitente de către Președintele Republicii Moldova a Curții Constituționale asupra corespunderii actelor Guvernului Constituției, altor legi ale statului și decretelor Președintelui Republicii Moldova.

Respectiv instituția suspendării unui act al Guvernului reflectă mecanismul de control al Președintelui țării asupra actelor Guvernului, atribuție caracteristică unui șef de executiv.

În acest aspect relevante sunt și reiterările Curții Constituționale, care în exercitarea controlului constituționalității a reiterat în mai multe rânduri că

suspendarea unui act normativ contravine bazelor procesului legislativ, consfințite prin legislația în vigoare. Nici Constituția, nici Regulamentul Parlamentului nu conțin noțiuni despre suspendarea prin acte normative ulterioare a acțiunii unor acte normative adoptate anterior.

Prin urmare considerăm a fi imperios includerea dreptului de suspendare a actelor normative până la adoptarea unei hotărâri definitive de către Curtea Constituțională în Constituția Republicii Moldova și reglementarea întregului mecanism de exercitare a controlului prealabil asupra corespunderii actelor normative în legea organică.

La pct. 2 art. I din proiectul de lege, autorii propun excluderea alin. (7) de la art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 "Hotărârile Curții Constituționale produc efecte numai pentru viitor", propunerea urmează a fi coroborată cu art. 140 din Constituție. Potrivit căruia, legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale. Prin faptul declarării legilor sau altor acte normative neconstituționale acestea își pierd puterea juridică și nu se mai aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale (art. 28 din Legea cu privire la Curtea Constituțională). Totodată, în Hotărârea nr. 2 din 16.04.98 Curtea Constituțională a reiterat că actele neconstituționale nu mai pot fi aplicate pe viitor.

Potrivit art. 19 lit. e) din Legea 780/2001 terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia. Autorii proiectului de lege în art. I utilizează sintagma "acte normative sesizate în modul corespunzător", iar în art. II "acte normative supuse verificării constituționalității". Legislația în vigoare utilizează sintagma "supuse controlului constituționalității".

Menționăm că, textul modificării nu se încadrează în unitatea de concept al actului legislativ, iar oportunitatea introducerii unei astfel de modificări aparține Parlamentului.

Ex. S. Chirică
Tel. 1-89

Șef Direcție
Ion CREANGĂ